

Riedsútstel

Ried : 22 april 2021
Agindapunt : *Vult de griffie in*
Status : Mening vormend/Besluitvormend
Program : Programma .. - ..
Eardere behandeling :
Portefúlgehâlder : Dhr. J. Spoelstra
Amtner : Guido Klont/ Liesbeth de Vries
Taheakke : Handreiking adviesrecht VNG
podcast voor raadsleden: adviesrecht

Saaknûmer :

Underwerp

Adviesrecht gemeenteraad onder de Omgevingswet.

Wy stelle jo foar te besluten om:

- 1. In het kader van het adviesrecht onder de Omgevingswet een lijst van criteria op te laten stellen op basis waarvan kan worden vastgesteld of een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit moet worden voorzien van een bindend advies van de gemeenteraad aan het college.**
- 2. Het werken op basis van deze lijst in het vierde kwartaal van 2022 te evalueren en de criteria indien nodig aan te passen op basis van de opgedane ervaringen.**

Koarte gearfetting

Wanneer inwoners/initiatiefnemers plannen hebben waarvoor een vergunning moet worden aangevraagd, verandert de manier waarop het al dan niet verlenen van de vergunning plaats vindt na de invoering van de de Omgevingswet op 1 januari aanstaande. Deze veranderingen zijn gericht op het vereenvoudigen en versnellen van het realiseren van initiatieven en plannen. Daarom wordt voor de standaard aanvragen een nieuw Digitaal Stelsel ingericht. Voor aanvragen die niet passen binnen de bestemmingsplannen (vanaf 1 januari 2022: het tijdelijk omgevingsplan) moet door de gemeente besloten worden of van de plannen mag worden afgeweken. Dit raadsvoorstel gaat over de verandering ten aanzien van de adviserende rol van de gemeenteraad in het vergunningproces bij grote en complexe afwijkingen van het omgevingsplan . Deze verandering wordt het adviesrecht van de raad genoemd.

De aanpassingen in het proces hebben tot doel om het voor inwoners/initiatiefnemers duidelijker te maken welke stappen moeten worden gezet en welke rol de gemeenteraad en het college spelen. Daarnaast moet de formele aanvraagprocedure na 1 januari 2022 binnen

acht weken worden afgehandeld. Het adviesrecht speelt een rol bij het realiseren van deze versnelling.

Voor een uitgebreide toelichting op de achtergronden van het adviesrecht en voor enkele uitgewerkte voorbeelden verwijzen we naar de bijlage van de VNG en de podcast.

Foech ried/kolleezje:

Wat blijft hetzelfde:

In essentie blijft de rolverdeling tussen de gemeenteraad en het college van B&W na de inwerkingtreding van de Omgevingswet onveranderd. Met het bestaand raadsinstrumentarium (het indienen van amendementen, moties, schriftelijke/mondelijke vragen, interpellatie, recht van onderzoek en initiatief en de actieve informatie- plicht van het college van B&W) houdt de gemeenteraad gedurende het beleids- en besluitvormingsproces vinger aan de pols en stuurt op de gewenste doelen. Dat is met de komst van de Omgevingswet niet anders.

Wat verandert:

Het college van B&W krijgt wel meer bevoegdheden bij de uitvoering van het beleid en de gemeenteraad is nadrukkelijker belast met de hoofdlijnen en het monitoren van de resultaten. Ook is het college van B&W straks het bevoegd gezag voor de omgevingsvergunning.

Met de omgevingsvisie en het omgevingsplan legt de raad de doelen vast en stuurt op de realisatie hiervan, zoals gebruikelijk is binnen een gemeente. Over initiatieven en (bouw)plannen die passen binnen het omgevingsplan, maar waarvoor een vergunning is vereist, geeft het college van B&W eenvoudig en snel uitsluitel.

Onder de huidige wetgeving kan het college van B&W uitsluitend een "omgevingsvergunning uitgebreide procedure" voor een initiatief of (bouw)plan verlenen met instemming van de gemeenteraad. Daarover besluit de raad met een zogenoemde 'verklaring van geen bedenkingen'. Daarvoor in de plaats komt met de inwerkingtreding van de Omgevingswet een verzaamd, bindend adviesrecht voor de gemeenteraad.

De gemeenteraad geeft advies over die buitenplanse omgevingsplanactiviteiten, waarvan de raad heeft vastgelegd hiervoor gebruik te willen maken van het adviesrecht. Een aanvraag voor een omgevingsvergunning voor een dergelijke activiteit kan B&W dus niet zelfstandig afdoen. Als de gemeenteraad een negatief advies geeft, dan mag het college de omgevingsvergunning niet verlenen.

Ynlieding

Een verbeterdoel van de Omgevingswet is het vereenvoudigen en versnellen van het vergunningverleningsproces. Dit vraagt aanpassingen van het bestaande werkproces op

verschillende punten. Het adviesrecht is daar één van en vervangt de huidige "verklaring van geen bedenkingen".

Overgangsfase

Vanaf 1 januari 2022 gaat een bijzondere fase in. De gemeente moet werken overeenkomstig de werkwijze onder de Omgevingswet, maar heeft nog geen nieuw omgevingsplan. Voor het opstellen van dat omgevingsplan heeft ze tot 31 december 2029. Tot die tijd geldt het "tijdelijk" omgevingsplan. Voor 2022 zal dat bestaan uit de huidige bestemmingsplannen plus de zogenoemde "bruidsschat". Dat betreft de regelgeving die vanuit het Rijk naar de gemeenten wordt overgedragen. We gaan dus werken op de nieuwe manier maar met de bestaande regelgeving, die vanaf 2022 stapsgewijs zal worden aangepast aan de eisen van de wet (zoals minder regels).

Wat betekent dit voor de gemeenteraad?

- Wanneer de raad in 2021 geen initiatieven benoemt waarvoor ze gebruik wil maken van het adviesrecht, dan hoeft het college niet naar de raad voor buitenplanse omgevingsplanactiviteiten en dus voor activiteiten die in strijd zijn met het omgevingsplan.
- Wanneer de raad te veel initiatieven benoemt waarvoor advies moet worden gegeven, is er een reëel risico dat het vergunningverleningsproces vastloopt.
- Wanneer de raad gebruik maakt van het adviesrecht en initiatieven benoemt waarvoor ze advies uit wil brengen, is het wenselijk dat gekeken wordt naar de vergadercyclus van de raad om te kunnen voldoen aan het behalen van de termijn van acht weken (+ zes in uitzonderlijke gevallen).
- Bij niet tijdig beslissen wordt de vergunning niet meer van rechtswege verleend maar kan wel een dwangsom worden verbeurd.

Relatie met participatie in vergunningverleningstraject

De gemeenteraad kan buitenplanse omgevingsplanactiviteiten aanwijzen waarvoor participatie verplicht is, zie hiervoor het raadsvoorstel Participatie in het vergunningsproces dat om deze reden tegelijkertijd aan de raad wordt voorgelegd. In dat geval is de aanvrager verplicht om een participatieproces vorm te geven en aan te geven wat er met de resultaten is gedaan. Er kan in de praktijk overlap zijn tussen de lijst van buitenplanse activiteiten waar de gemeenteraad over wil adviseren en buitenplanse activiteiten met verplichte participatie. Maar dit betreft twee aparte lijsten waar besluitvorming over moet plaatsvinden.

Histoarje

Het raadsbesluit over het adviesrecht komt zoals hierboven beschreven voort uit de verbeterdoelen van de Omgevingswet. Alle verbeterdoelen van de wet hebben tot doel de relatie tussen de overheid en inwoners te verbeteren en de kwaliteit van de geleverde diensten te versterken. De Omgevingswet is door de motie Nooren aangescherpt op het punt van participatie in het vergunningverleningstraject waarbij een verbinding is gelegd met het adviesrecht. De gemeenteraad moet nu vooraf bepalen welke initiatieven ze van advies wil voorzien en voor welke initiatieven ze participatie verplicht wil stellen.

Te berikken effect

Omdat de raad vooraf heeft beschreven voor welke vergunningaanvragen/initiatieven zij advies wil uitbrengen aan het college, is het voor initiatiefnemers beter in te schatten aan welke criteria zij moeten voldoen, wat de rol -en taakverdeling in het proces is en hoe lang de aanvraagprocedure in beslag zal nemen. De raad krijgt naar verwachting meer tijd voor haar kaderstellende taken.

Argumenten

1a. Het hanteren van een lijst met criteria biedt zowel heldere handvaten voor de beoordeling van de initiatieven als voor de initiatiefnemer. Duidelijk is dat de raad in die gevallen van haar adviesrecht gebruik wil maken en dat hiermee rekening gehouden moet worden in de planning.

1b. Het opstellen van een nieuwe lijst biedt gelegenheid om kritisch te kijken naar het aantal initiatieven dat van een advies wordt voorzien. Vermindering van het aantal adviezen biedt de raad meer tijd en ruimte voor haar andere, kaderstellende taken.

1c. Het opstellen van een nieuwe lijst (al dan niet overeenkomend met de vvgb lijst) met criteria biedt de gelegenheid het afwegingskader voor Tytsjerksteradiel en Achtkarspelen nader af te stemmen om zo een bijdrage te leveren aan eenduidigheid voor de initiatiefnemers.

1.d Het opstellen van een actuele lijst biedt de mogelijkheid initiatieven die tot nu toe wel aan de raad worden voorgelegd maar standaard akkoord worden verklaard van de raadsagenda af te halen.

2. Het vooraf vastleggen van een evaluatiemoment, zorgt ervoor dat de ervaringen met de nieuwe manier van werken kunnen worden vastgelegd en eventuele aanpassingen van de lijst kunnen worden overwogen. Door dit vooraf vast te leggen is de evaluatie onderdeel van het implementatieproces.

Alternativen

1. De raad kan ervoor kiezen "beleidsneutraal" over te gaan. Dit betekent dat alle buitenplanse initiatieven waarvoor een vergunning wordt aangevraagd ter advies worden voorgelegd aan de raad behalve degene die zijn benoemd in de bestaande lijst "verklaring van geen bedenkingen". Er zal dan een nieuwe, "gespiegelde" lijst worden opgesteld. Dit vraagt tegelijkertijd besluitvorming over aanpassing van het vergaderschema en/of het instellen van een permanente hoorcommissie van de raad om aan de strakkere eisen van de Omgevingswet met betrekking tot de tijdsduur te kunnen voldoen.
2. De raad kan ervoor kiezen vooraf geen initiatieven te benoemen en daardoor geen gebruik te maken van het adviesrecht. Hierdoor wordt maximale tijdswinst behaald, maar kan juist bij complexe initiatieven de kwaliteit van de totale besluitvorming verminderen.
3. De raad kan ervoor kiezen niet vooraf een lijst op te stellen maar te besluiten via de LIS geïnformeerd te worden over ingediende initiatieven en per geval te bepalen of ze daarover een advies wil geven. Deze variant is echter nog niet getoetst op rechtsgeldigheid en voldoet niet aan het gewenste verbeterdoel om vooraf duidelijkheid te bieden aan de initiatiefnemer over het verloop van diens aanvraag proces. De wens van de raad om goed aangesloten te blijven bij de verschillende lopende initiatieven kan worden opgenomen in het voortraject.

Kanttekenings/risiko's

- De criteria op de nog op te stellen lijst zijn zo breed geformuleerd dat alsnog een groot deel van de ingediende initiatieven van een advies moeten worden voorzien, waardoor de werklast van de raad niet afneemt.
- De criteria zorgen er juist voor dat geen enkel initiatief meer van een advies wordt voorzien waardoor de raad onvoldoende betrokken blijft bij lopende zaken.
- De criteria moeten zodanig helder worden geformuleerd dat discussies over de noodzaak van een raadsadvies worden voorkomen.

Finânsjes

De keus van de raad heeft invloed op de inzet ambtelijke uren en daarmee op de personele kosten in de zin dat de hoeveelheid voor te bereiden raadsadviezen bepaalt hoeveel ambtelijke uren moeten worden ingezet. Er wordt nu dan ook geen extra budget aangevraagd. Als toch blijkt dat de ambitie van de raad of uit de praktijk blijkt dat vanwege deze nieuwe processen er meer of minder inzet benodigd is zal dit ook teruggekoppeld worden naar de raad i.v.m. de financiële component.

Ynwenners- en oerheidspartisipaasje

De relatie met participatie wordt gelegd in het raadsadvies participatie in het vergunningsproces dat tegelijkertijd op route gaat

Kommunikaasje

Na het besluit van de raad zal een communicatieplan worden opgesteld om initiatiefnemers te informeren over de consequenties vanaf 2022

Yntegraliteit

Het adviesrecht heeft rechtstreeks betrekking op de relatie tussen raad en college en de werkdruk van de raad zelf en van het ambtelijk apparaat. Daarmee behandelt het raadsvoorstel een overkoepelend thema.

Gearwurking

In Tytsjerksteradiel wordt een voorstel van gelijke strekking behandeld.

Ferfolchtrajekt

Wanneer de raad kiest voor het opstellen van een lijst met criteria, zal deze lijst worden opgesteld en ter bekrachtiging aan de raad worden voorgelegd voor 1 december van dit jaar.

Buitenpost, **Datum** (*datum van publicatie, vult griffie in*)

het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,

burgemeester,

mr. M.P. de Jong

dhr. mr. O.F. Brouwer

Riedsbeslút

De raad van de gemeente Achtkarspelen;

gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders d.d. **Datum** (*vult griffie in*),
punt nr.: @;

Beslút:

1. In het kader van het adviesrecht onder de Omgevingswet een lijst van criteria op te laten stellen op basis waarvan kan worden vastgesteld of een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit moet worden voorzien van een bindend advies van de gemeenteraad aan het college.

2. Het werken op basis van deze lijst in het vierde kwartaal van 2022 te evalueren en de criteria indien nodig aan te passen op basis van de opgedane ervaringen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Achtkarspelen van
Datum.

De griffier,

De voorzitter,

Mevr. J.W. van Hoppe MPM

Dhr. mr. O.F. Brouwer

